

GazTED

DURANGALDEA

15-17 URTE

UNITATE DIDAKTIKOA

NORK GIDATZEN DU?

Algoritmoak, arreta eta harremanak sare sozialetan

DBH 3.-4. · BATXILERGOA · LH

4 saio · 50 minutu

Datuak, algoritmoak, harremanak eta kanpaina bat

Ikasleen fitxak, errubrika eta zaintza-protokoloa

ESKANEATU: WEBGUNEA ETA MATERIALAK
gaztedurangaldea.netlify.app

ZURE ARRETA BALIO HANDIKOA DA

ADINA	15–17 urte
ETAPA ETA TALDEAK	DBHko 3. eta 4. maila, Batxilergoa eta Lanbide Heziketako lehen urteak. Tutoretzarako, Filosofiarako, Teknologia eta Digitalizaziorako edo Gizarte Zientzietarako egokia.
IRAUPENA	4 saio, 50 minutukoak (3 ordu eta 20 minutu)
TALDEKATZEA	Talde osoa, 4–5 laguneko talde txikiak eta lan indibiduala
LOTURA GAZTEDURANGALDEAREKIN	Izenburuak galdera bat egiten du: nork gidatzen du zure bizitza digitala? Unitateak 18 urtetik gorakoentzako GazTEDurangaldea hitzaldiaren gaiak lantzen ditu, eta gazteen ahotsa jasotzen du: azken saioan sortutako kanpainak zabal daitezke.

Zergatik unitate hau

Euskadiko nerabeek badakite sare sozialek eragina dutela beren ongizatean, eta ez dute begirada xalorik. Hala ere, kontzientzia hori ez da beti ohitura bihurtzen: aplikazioak arreta ahalik eta denbora gehien harrapatzeko diseinatuta daude, eta harreman afektiboetan kontrol-jokabide berriak normalizatzen ari dira.

Unitatea datuetatik abiatzen da, ikasleek beren iritzia kontrasta dezaten, eta ekintzara eramaten ditu: azken saioan, ikaskideei zuzendutako kanpaina bat sortzen dute.

% 81,5

Uste du sareek kalte egiten diotela ikasketen errendimenduari.

% 78,9

Uste du sareen eraginez harremanak azalekoagoak direla.

% 33,8

Uste du sareetan erraza dela laguntza emozionala aurkitzea.

Iturriak: Eusko Jaurlaritza, Haurren, Nerabeen eta Gazteen Euskal Behatokia, *Nerabeak Euskadin online* (2026). 15–17 urteko nerabeak, 2025eko datuak.

GALDERA EZ DA SAREAK ONAK ALA TXARRAK DIREN. GALDERA DA NORK HARTZEN DITUEN ERABAKIAK: ZUK ALA ALGORITMOAK.

ZER LANTZEN DUGU

Unitatea Oinarrizko Hezkuntzaren curriculumean (77/2023 Dekretua) eta Batxilergokoan (76/2023 Dekretua, biak maiatzaren 30ekoak) txertatzen da. Bi dekretuek zortzi konpetentzia giltzarri berak jasotzen dituzte, eta lau hauek lantzen dira bereziki:

KONPETENTZIA	NOLA LANTZEN DEN
Konpetentzia digitala	Gomendio-sistemak nola dabiltzan ulertzea, arreta harrapatzeko diseinu-tranpak ezagutzea eta norberaren ezarpenak kudeatzea.
Konpetentzia pertsonala, soziala eta ikasten ikastekoa	Norberaren ongizatea zaintzea, harreman osasungarriak eta kontrolezkoak bereiztea, eta laguntza eskatzen jakitea.
Herritartasun-konpetentzia	Indarkeria digital matxista identifikatzea, legezko eskubideak ezagutzea eta ekintza kolektiboa (kanpaina) antolatzea.
Matematika eta zientzia-konpetentzia (STEM)	Inkesta-datuak interpretatzea, ehunekoak alderatzea eta hipotesiak formulatzea.

Helburuak

- 01** Euskadiko nerabeei buruzko datuak interpretatzea eta norberaren esperientziarekin kontrastatzea.
- 02** Gomendio-algoritmoak eta arreta harrapatzeko diseinu-tranpak nola dabiltzan azaltzea.
- 03** Norberaren feed-a aztertzea eta gutxienez bi aldaketa kontziente egitea.
- 04** Bikote-harremanetan kontrol digitala identifikatzea eta laguntza-baliabideak ezagutzea.
- 05** Ebidentzietan oinarritutako kanpaina bat diseinatzea eta aurkeztea.

Edukiak

JAKIN

- Arretaren ekonomia
- Gomendio-algoritmoak
- Diseinu-tranpak (scroll amaigabea, autoplay, jakinarazpenak)
- Indarkeria digital matxista eta Zigor Kodearen 197.7 artikulua

EGITEN JAKIN

- Inkesta-datuak irakurtzea
- Feed-aren auditoria
- Kasu bat aztertzea
- Storyboard bat egitea

IZATEN JAKIN

- Pentsamendu kritikoa
- Autonomia digitala
- Errespetua eta adostasuna
- Konpromiso soziala

Metodologia

Ikerketan oinarritua

Ikasleek hipotesiak egiten dituzte datuen aurrean eta beren esperientziarekin kontrastatzen dituzte.

Ikaskuntza-zerbitzua

Azken produktua ikastetxeko beste ikasle batzuentzako kanpaina bat da.

Mugikorrik gabe ere bai

Ikastetxeak mugikorra mugatzen badu, irakasleak prestatutako pantaila-argazkiekin egin daitezke jarduerak.

Genero-ikuspegia

Kontrol digitala indarkeria matxistaren adierazpen gisa lantzen da, eta harreman-eredu guztiak hartzen dira kontuan.

Anonimotasuna

Feed-aren auditoria pertsonala da: ez da inoren pantaila erakusten, ondorioak baizik.

Espazio segurua

Lehen saioan arauak adosten dira: konfidentzialtasuna, errespetua eta parte hartzeko askatasuna.

03 · SAIOEN SEKUENTZIA

DATUETATIK EKINTZARA

Lehenik datuak eztabaidatzen dira; gero, sareen makineria ulertzen da; ondoren, gaia harremanetara eramaten da; eta, azkenik, ikasleek beren mezua sortzen dute.

#	SAIOA	HELBURUA	FITXA
01	Datuei galdezka 50 min	Euskadiko nerabeei buruzko datuak interpretatzea eta norberaren esperientziarekin kontrastatzea.	1
02	Algoritmoaren auditoria 50 min	Gomendio-algoritmoak eta diseinu-tranpak ulertzea eta norberaren feed-ean aldaketak egitea.	2
03	Kontrola ez da maitasuna 50 min	Harremanetan kontrol digitala identifikatzea eta eskubideak eta baliabideak ezagutzea.	3
04	Gure kanpaina 50 min	Ebidentzietan oinarritutako kanpaina bat diseinatzea eta ikaskideei aurkeztea.	4

IRAKASLEENTZAT

3. saioak bizipen gogorak azaleratu ditzake. Egin ezazue orientatzailearekin koordinatuta eta, ahal bada, ikastetxeko berdintasun-arduradunarekin.

SAIOA 01 - 50 min

DATUEI GALDEZKA

HELBURUA

Euskadiko nerabeei buruzko datuak interpretatzea eta norberaren esperientziarekin kontrastatzea.

MATERIALA

1. fitxa, proiektorea, «barometroa» egiteko zinta, lurrean jartzeko (otik 100era).

10
MIN

Asmatu ehunekoa

Bakoitzak 1. fitxan idazten du zenbat nerabek uste duten sareek kalte egiten diotela osasun mentalari, ikasketei edo harremanei. Ondoren, benetako datuak erakusten dira. Non egin dugu huts gehien?

20
MIN

Kontraesana aztertu

Taldeka, datu-bikote bat aztertu: % **76,6k** uste du sareek kalte egiten diotela osasun mentalari, baina % **58,2k** uste du laguntasuna errazten dutela, eta % **30,3k** uste du arriskuak puztuta daudela. Nola azaltzen da hori? Talde bakoitzak hipotesi bat idazten du eta bere esperientziarekin kontrastatzen du.

15
MIN

Barometroa

Lurrean otik 100era doan lerro bat. Esaldi bat irakurri eta ikasleak ados dauden mailaren arabera kokatzen dira: «*Sarerik gabe hobeto biziko nintzateke*», «*Sareek ni naizena erakusteko aukera ematen didate*». Muturretakoek argudiatzen dute; nahi duena lekuz alda daiteke.

5
MIN

Esaldi bat

Irteera-txartela: «*Datu batek harritu nau, eta hau da...*».

IRAKASLEENTZAT

Datu hauek iritziak dira, ez neurketa klinikoak; azpimarratu. Iturria ofiziala da (Eusko Jaurlaritza, 2026) eta ikasleen adin berekoei egindako inkesta da: horrek berak eztabaida pizten du.

SAIOA 02 - 50 min

ALGORITMOAREN AUDITORIA

HELBURUA

Gomendio-algoritmoak eta diseinu-tranpak ulertzea eta norberaren feed-ean aldaketak egitea.

MATERIALA

2. fitxa, mugikorra (aukerakoa) edo irakasleak prestatutako 10 pantaila-argazki, arbela.

8

MIN

Nola erabakitzen du algoritmoak?

Azalpen laburra: plataformek ez dute dirua irabazten gure ongizatearekin, gure arretarekin baizik. Algoritmoak ikasten du zer ikusten dugun, zenbat denboraz eta zer egiten dugun ondoren, eta horren antzekoa eskaintzen digu. Emozio biziak (haserreak, beldurak, inbidiak) arreta gehiago lortzen dute.

17

MIN

Feed-aren auditoria

Bakarka eta isilean, 2. fitxa: lehen 10 argitalpenak sailkatu (nork egina, zer gai, iragarkia den ala ez, zer emozio sortzen duen). Mugikorrak gabe, irakasleak prestatutako pantaila-argazkiekin egin daiteke. Inork ez du bere pantaila erakusten.

15

MIN

Diseinu-tranpak

Taldeka, fitxako tranpak ezagutu eta adibide bat bilatu bakoitzarentzat: **scroll amaigabea**, **autoplay**, **jakinarazpenak**, **bolada edo «streak»-ak**, **sari aldakorrak** (eguneratzeko tiratzea). Zergatik dira hain eraginkorrak?

10

MIN

Gidaria aldatu

Bakoitzak bi aldaketa aukeratzen ditu eta fitxan idazten ditu: jakinarazpenak isildu, denbora-muga jarri, gaizki sentiarazten duten kontuei jarraitzeari utzi, «Ez zait interesatzen» erabili... Astebete barru berrikusiko da.

IRAKASLEENTZAT

Ez demonizatu plataformak: ikasleek askotan gauza onak aurkitzen dituzte sareetan (musika, ikasketak, komunitateak). Helburua da algoritmoa entrenatzen ikastea, ez erabiltzeari uztea.

SAIOA 03 - 50 min

KONTROLA EZ DA MAITASUNA

HELBURUA

Harremanetan kontrol digitala identifikatzea eta eskubideak eta baliabideak ezagutzea.

MATERIALA

3. fitxa (txartelak moztuta), kasua, baliabideen zerrenda.

12
MIN

Maitasuna ala kontrola?

Taldeka, 3. fitxako txartelak lerro batean ordenatu, «osasungarria»tik «kontrola»ra: pasahitza eskatzea, azken konexioa begiratzea, kokapena etengabe partekatzeko eskatzea, mezuei berehala erantzutea exijitzea, irudi intimo bat presiopean eskatzea, «ez dut orain hitz egin nahi» errespetatzea...

18
MIN

Kasua aztertu

Irakurri Maddi eta Aitorren kasua. Taldeka: zer seinale daude? Zer sentitzen du bakoitzak? Zer egin dezakete lagunek? Zer esango zeniokeite Maddiri? Eta Aitorri? Erantzunak fitxan idatzi.

12
MIN

Legeak zer dio

Azaldu: irudi intimo bat baimenik gabe zabaltzea delitua da, nahiz eta irudia baimenarekin lortu (Zigor Kodea, 197.7 art.). Birbidaltzen duenak ere erantzukizuna du. Kontrol- eta jazarpen-jokabideak indarkeria matxista dira, eta badira laguntza-zerbitzuak.

8
MIN

Nire babes-sarea

Bakarka eta pribatuan: idatzi zerbait gertatuko balitz joko zenukeen hiru pertsona edo zerbitzu. Ez da partekatzen.

IRAKASLEENTZAT

Saioak bizipen errealak azaleratu ditzake. Ez eskatu inori bere kasua kontatzeko. Norbaitek zerbait kontatzen badu, jarraitu 5. ataleko protokoloari. Kasua bikote heterosexual batekoa da, baina azpimarratu kontrola edozein harremanetan ager daitekeela.

SAIOA 04 - 50 min

GURE KANPAINA

HELBURUA

Ebidentzietan oinarritutako kanpaina bat diseinatzea eta ikaskideei aurkeztea.

MATERIALA

4. fitxa (storyboarda), GazTEDurangeldeako bideoa (webgunean), errotuladoreak.

5
MIN

Eredua ikusi

Proiektatu GazTEDurangeldeako 18 segundoko bideoa. Aztertu: zenbat eszena? Zer mezu? Zer ekintzarako dei egiten du amaieran?

28
MIN

Storyboarda sortu

Talde bakoitzak gai bat aukeratzen du (alderaketa, loa, algoritmoa, kontrola, laguntza eskatzea) eta 6 eszenako storyboarda egiten du 4. fitxan. Baldintzak: **datu egiaztatu bat**, **mezu positibo bat** eta **ekintzarako dei bat**. Ezin dute pertsona errealik identifikatu.

12
MIN

Galeria-ibilbidea

Storyboardak hormetan. Talde bakoitzak besteenak bisitatzen ditu eta post-it bidez «bi izar eta desio bat» uzten ditu: bi alde on eta hobekuntza bat.

5
MIN

Itxiera

Autoebaluazioa (4. atala). Aukeratu kanpaina bat edo bi ikastetxeko sareetan argitaratzeko, irudi-eskubideak errespetatuta.

IRAKASLEENTZAT

Kanpainak grabatu nahi badira, adingabeen irudiak erabiltzeko familien baimena behar da. Aukera segurua: eskuak, objektuak, testua eta ahotsa soilik.

ASMATU EHUNEKOA

Euskadiko 15–17 urteko nerabeei galdetu zieten 2025ean. Zenbatek uste dute hau? Idatzi zure apustua eta, gero, benetako datua.

SARE SOZIALEK...	NIRE APUSTUA	BENETAKO DATUA
kalte egiten diote osasun mentalari		
kalte egiten diote ikasketen errendimenduari		
harremanak azalekoago bihurtzen dituzte		
isolatu egiten dute		
laguntasuna errazten dute		
laguntza emozionala aurkitzea errazten dute		
arriskuak puztuta dituzte		

Iturria: Eusko Jaurlaritza, *Nerabeak Euskadin online* (2026). Irakasleak emango ditu datuak.

Gure hipotesia

ZERGATIK USTE DU GEHIENEK SAREEK KALTE EGITEN DUTELA, ETA, ALDI BEREAN, LAGUNTASUNA ERRAZTEN DUTELA?

Gure esperientziarekin bat dator?

FEED-AREN AUDITORIA

Ireki zure aplikazio erabiliarena eta sailkatu lehen 10 argitalpenak. Ez duzu inori erakutsi behar.

#	NORK EGINA? (LAGUNA, INFLUENCERRA, MARKA...)	GAIA	IRAGARKIA?	ZER SENTIARAZTEN DIT?
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

Diseinu-tranpak: aurkitu adibide bat

TRANPA	ADIBIDEA ZURE APLIKAZIOAN
Scroll amaigabea	
Autoplay	
Jakinarazpenak	
Boladak («streak»-ak)	
Sari aldakorrak	

Gidaria aldatzeko nire bi aldaketak

KONTROLA EZ DA MAITASUNA

Moztu txartelak eta ordenatu «osasungarria»tik «kontrola»ra. Gero, irakurri kasua.

«Pasa iezadazu pasahitza, ez dugu sekreturik»	«Ikusi dut konektatuta egon zarela eta ez didazula erantzun»
«Partekatu kokapena beti, lasaiago egoteko»	«Ez dut orain hitz egin nahi» esan, eta besteak errespetatzea
«Maite banauzu, bidali argazki bat»	«Ezabatu argazki hori, ez zait gustatzen nola ateratzen zaren»
Etxera iristean elkarri abisatzea, biek nahi dutelako	«Irten talde horretatik, ez zait gustatzen»

Kasua: Maddi eta Aitor

Maddik eta Aitorrek hiru hilabete daramatzate elkarrekin. Aitorrek Maddiren azken konexioa begiratzen du eta, berehala erantzuten ez badio, haserretzen da. Asteburu batean, Maddik lagunekin egindako argazki bat igo zuen, eta Aitorrek ezabatzeko eskatu zion, «gehiegi erakusten zuelako». Maddi nekatuta dago, baina pentsatzen du hori jeloskortasuna dela, eta jeloskortasuna maitasunaren seinale dela.

GALDERA	GURE ERANTZUNA
Zer seinale daude?	
Zer egin dezakete lagunak?	
Zer esango zenikete Maddiri? Eta Aitorri?	

GURE KANPAINA

Sei eszena, 15–20 segundo. Marraztu edo deskribatu eszena bakoitza eta idatzi pantailako testua.

GAIA

DATU EGIAZTATUA ETA ITURRIA

MEZU NAGUSIA

EKINTZARAKO DEIA

1

PANTAILAKO TESTUA · SOINUA

2

PANTAILAKO TESTUA · SOINUA

3

PANTAILAKO TESTUA · SOINUA

4

PANTAILAKO TESTUA · SOINUA

5

PANTAILAKO TESTUA · SOINUA

6

PANTAILAKO TESTUA · SOINUA

Kontrol-zerrenda: ✓ datu bat iturriarekin · ✓ mezu positiboa · ✓ ekintzarako deia · ✓ ez da pertsona errealik identifikatzen

NOLA EBALUATU

Ebaluazioa hezigarria da. Ebidentziak: fitxak, eztabaidan egindako ekarpenak, kanpaina eta autoebaluazioa. Ez dira bizipen pertsonalak ebaluatzen.

IRIZPIDEA	HASIERAKOA	GARATZEN	LORTUA	BIKAINA
Datuen interpretazioa	Datuak errepikatzen ditu.	Datuak alderatzen ditu.	Hipotesi bat formulatzen du.	Hipotesia arrazoitzen du eta datuen mugak ikusten ditu.
Algoritmoen ulermena	Ez du diseinuaren eragina ikusten.	Tranpa batzuk ezagutzen ditu.	Arretaren ekonomia azaltzen du.	Bere feed-ean aldaketak egin eta ebaluatzen ditu.
Harreman osasungarriak	Kontrola maitasunarekin nahasten du.	Seinale argienak ikusten ditu.	Kontrola eta eskubideak bereizten ditu.	Ekintza-proposamenak eta baliabideak ematen ditu.
Kanpaina	Mezua ez dago argi.	Mezua argia da, baina daturik gabe.	Datua, mezua eta ekintzarako deia ditu.	Sortzailea, egiaztatua eta zabaltzeko prest.

Autoebaluazioa

	EZ ORAINDIK	PIXKA BAT	BAI
Badakit nola erabakitzen duen algoritmoak zer ikusten dudan.	☐	☐	☐
Bi aldaketa egin ditut nire aplikazioetan.	☐	☐	☐
Kontrola eta maitasuna bereizten ditut.	☐	☐	☐
Badakit nora jo indarkeria digitalaren aurrean.	☐	☐	☐
Taldeko kanpainan ekarpenak egin ditut.	☐	☐	☐

ZAINZA ERE HEZKUNZA DA

Adin honetan, bikote-harremanetako indarkeria eta irudi intimoen zabalkundea errealitate hurbilak izan daitezke. Ikasle batek zerbait kontatzen badu, ikastetxeko protokoloa aktibatu: ez dago bakarrik kudeatu beharrik.

- 1** Entzun lasai eta epaitu gabe. Ez galdetu «zergatik bidali zenuen?». Erruduna zabaltzen duena da.
- 2** Ez agindu isilpekotasun osoa. Azaldu laguntzeko beste heldu batzuei esan beharko diezula.
- 3** Ez ezabatu frogarik eta ez birbidali irudirik. Ezta salatzeke ere.
- 4** Jakinarazi gaur bertan orientatzaileari eta zuzendaritzari. Indarkeria matxista bada, aktibatu ikastetxeko berariazko protokoloa.
- 5** Bizitza arriskuan badago, **112**. Ez utzi ikaslea bakarrik.

Laguntza-baliabideak

112**Larrialdiak**

Bizitza arriskuan dagoenean.

116 111**Zeuk Esan · Eusko Jaurlaritza**

Haur eta nerabeentzako arreta-zerbitzua. Doakoa, 24 orduz.

900 840 111**SATEVI · Indarkeria matxistaren biktimak**

Eusko Jaurlaritzaren arreta-zerbitzua. Doakoa, 24 orduz.

017**INCIBE · Zibersegurtasunean laguntzeko linea**

Irudi intimoak, sextortsioa, ziberjazarpena. Egutero, 8:00–23:00.

024**Jokabide suizidaren arreta-linea**

Doakoa, konfidentziala, 24 orduz.

Iturriak: 77/2023 eta 76/2023 Dekretuak, maiatzaren 30ekoak (EHAA, 2023-06-09). *Nerabeak Euskadin online* (Eusko Jaurlaritza, 2026). Zigor Kodea, 197.7 art. SATEVI eta Zeuk Esan: euskadi.eus.

MATERIAL GEHIAGO

gaztedurungaldea.netlify.app · Durungaldeko Mankomunitatea, Ermua eta Amorebieta-Etxano